

LUNNER KOMMUNE DRIFTSAVDELING
Sandsvegen 1
2740 ROA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anniken Kvam, 32266615

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2025 - Lunner kommune

Lunner kommune har alvorlig avvik fra krav i tillatelse rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at kommunen ikke har gjennomført resipientovervåkning og derfor ikke lagt inn data i Vannmiljø. Avviket er gjentagende og derfor alvorlig.

Lunner kommune har også avvik som følge av feilrapportering, manglende oversikt over overløpsutslipp, overskridelse av tillatelsens konsentrasjonskrav for fosfor for Harestua avløpsrenseanlegg, samt overskredet grense for TKB ved Volla avløpsrenseanlegg.

Lunner kommune skal betale et gebyr på 10 600 kr for vårt arbeid med egenkontrollrapporten. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapport og årsrapport for Lunner kommune sitt avløpsnett, Harestua avløpsrenseanlegg og Volla avløpsrenseanlegg.

Avløpsnett til Volla avløpsrenseanlegg

Lunner kommune rapporterer at det er 2 337 innbyggere og to fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Dette er samme antall som ble rapportert ved fjorårets rapportering.

Lunner kommune har rapportert at avløpsnettet til Volla avløpsrenseanlegg har åtte installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp i fellessystem. Kommunen rapporterer om totalt ti tilfeller med overløp fra fire ulike pumpestasjoner. Disse har utløp til Vigga og Kalvsjøtjernet. Statsforvalteren registrerer at kommunen likevel har rapportert at det ikke har blitt sluppet ut urensset avløpsvann (m³) eller fosfor (kg) til resipienter som følge av overløp på avløpsnettet i 2025. Kommunen har heller ikke beregnet mengde overløp fra ledningsnettet i årsrapporteringsskjema.

Avløpsnett til Harestua avløpsrenseanlegg

Lunner kommune rapporterer at det er 4 350 innbyggere og 16 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Sammenlignet med fjorårets rapportering, er dette en økning på 34 innbyggere tilknyttet avløpsnettet. Antall tilknyttede fritidsboliger er uendret.

Lunner kommune har rapportert at avløpsnettet til Harestua avløpsrenseanlegg har ett installert regnvannsoverløp og 14 installerte nødoverløp. Lunner kommune har rapportert om totalt 49,1 timer med overløp på to ulike pumpestasjoner. Disse pumpestasjonene har utløp til Sveselva og Harestuvatnet. Statsforvalteren registrerer at kommunen likevel ikke har rapportert at det er sluppet ut urensset avløpsvann (m³) eller fosfor (kg) som følge av overløp fra avløpsnettet.

Felles for kommunens avløpsnett

Lunner kommune har ikke rapportert mengde overløp fra avløpsnettet i årsrapporteringsskjema, og har i Altinn feilrapportert at det *ikke* er sluppet ut avløpsvann via overløp i 2025.

Veiledningsteksten i Altinn viser at kommunen skal skrive null kun dersom overløpet ikke var i bruk eller der kommunen har informasjon om at det ikke har vært utslipp. Der kommunen ikke har informasjon, skal feltet stå tomt. Lunner kommune har hatt overløp, men har ikke oversikt på mengde. Ettersom kommunen likevel har fylt ut feltene i Altinn, slik at mengden utslipp er null, anses dette som feilrapportering og et avvik.

I tilbakemelding på spørsmål fra Statsforvalteren, skriver kommunen at de ikke har mulighet til å beregne mengde overløp og at de ofte ikke har kontroll på mengde inn eller ut av stasjonene. Dette er et avvik. I henhold til tillatelsen skal kommunen, som en del av internkontrollen, ha en samlet oversikt over alle overløp på avløpsnettet. Oversikten skal også inkludere eventuelle lekkasjer av betydning. Kommunen plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at nye tillatelser setter strengere vilkår til overløp, herunder krav om at overløp måles og at dette skal inngå i årsrapporteringen til Statsforvalteren. Utslipp fra mindre overløp kan beregnes hvis en miljørisikovurdering dokumenterer at overløpet er av mindre miljømessig betydning.

Lunner kommune har ikke lagt frem opplysninger om avløpsnettets virkningsgrad i årsrapporteringsskjema. Videre har kommunen heller ikke fylt ut hvor stor andel (%) av tettbebyggelsens totale tilførte vannmengde som har blitt sluppet ut via driftsoverløp i 2025. I tilbakemelding på spørsmål fra Statsforvalteren, opplyser kommunen om at de ikke har tall for virkningsgrad eller andel sluppet ut via driftsoverløp, men at de har utfordringer med fremmedvann. Kommunen estimerer virkningsgrad til å være 97 %. Statsforvalteren gjør oppmerksom på at det stilles krav til dokumentasjon av virkningsgrad i nye tillatelser, samt grense for maksimal reduksjon.

Virkningsgrad skal dokumenteres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier for mindre omfattende overløpsutslipp og andre ulike kilder til tap. Videre stilles det krav til at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke skal være over 2 %.

Vi registrerer at Lunner kommune har benyttet en utdatert versjon av skjemaet for årsrapportering. Til neste år må kommunen forsikre seg om å hente ned gjeldende versjon av skjemaet fra Statsforvalterens nettsider

I årets rapporteringsskjema har Statsforvalteren inkludert spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og vannmengde sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsutslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnettet. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen.

Volla avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Volla avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 322 507 m³ avløpsvann og at 1 545 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,5 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Mengde og andel avløpsvann i overløp er noe større enn ved forårets rapportering.

Beregnet årlig renseeffekt for fosfor ved Volla avløpsrenseanlegg er 96,25 %. Rapporteringen viser at det var to prøver der anlegget ikke klarte rensekravet på tot-P på 95 %. En av de to prøvene overholdt heller ikke konsentrasjonskravet til fosfor i utslippsvann på 0,3 mg P/l. I henhold til tillatelsen så tillates det at to prøver i løpet av året kan ha analyseverdier over konsentrasjonskravet eller under renseeffektravet for P, BOF₅ og KOF_{CR}. Lunner kommune har derfor overholdt fosforrensekravet i rapporteringsåret.

Volla avløpsrenseanlegg overholdt også sekundærrensekravet i rapporteringsåret.

I tillatelsen er det satt krav til at det skal installeres et UV-renseanlegg som reduserer bakteriemengden i avløpsvannet til maks. 200 TKB/100 ml avløpsvann. UV-bestrålingen skal være i drift minimum fra 15. mai til 15. september. Kommunen rapporterer om at kravet imøtekommes for 4 av 5 prøver, mens en prøve hadde over tre ganger høyere verdier enn kravet. Det er ikke kjent hva som er årsaken til de høye verdiene. Dette er et avvik fra krav i tillatelsen.

Dimensjonerende kapasitet for Volla avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 3 900 pe (BOF₅). Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2025 var 3 920 pe (BOF₅). Dersom maksukebelastningen er over dimensjonerende kapasitet, indikerer dette at anlegget per i dag er overbelastet med organisk stoff. Kommunen klarer likevel rensekravene i 2025. Etter vår utregning er maksukebelastningen for BOF₅, når vi ser på enkeltprøve i maksuke 25.04.2025, på 2 613 pe

(BOF₅). Vi gjør likevel oppmerksom på at Lunner kommune ikke må tillate påslipp som kan vanskeliggjøre overholdelse av krav gitt i utslippstillatelsen eller forskrift.

I vedlagt rapport fremkommer det at Volla avløpsrenseanlegg har mye innlekk på anlegget og sliter med tynt innløpsvann. En av hovedutfordringene for anlegget er høy hydraulisk belastning.

Avløpsrenseanlegget mottar septik direkte inn i innløpspumpesumpen. Dette krever at en pumpe stoppes ved tømming, som dermed øker risiko for overløp. I tillegg mangler registrering av mengde septik som leveres og hvor den kommer fra. Statsforvalteren minner om at kommunen plikter å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold, jf. internkontrollforskriften § 5, punkt. 6.

Harestua avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Harestua avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 376 949 m³ avløpsvann og at 833 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør ca. 0,2 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Mengde og andel avløpsvann i overløp noe større enn ved fjorårets rapportering, da det ble rapportert om at 0,17 % av avløpsvannet inn til renseanlegget gikk i overløp.

Harestua avløpsrenseanlegg har i sin tillatelse krav til at fosfor i rensset avløpsvann som årsgjennomsnitt ikke skal overstige 0,3 mg P/l, og reduseres med minst 95 % sammenlignet med tilført avløpsvann. Innrapporterte tall viser at Harestua avløpsrenseanlegg har beregnet årlig renseeffekt på 95,61 % fosfor, med høyeste utslippskonsentrasjon på 1,0 mg P/l. Avløpsrenseanlegget klarer med dette rensekrav på 95 % fosfor i gjeldende tillatelse. Samtidig viser rapporteringen at konsentrasjonskravet for fosfor på 0,3 mg P/l er overskredet ved utslipp på åtte av prøvene, som er et avvik fra kravet i utslippstillatelsen. I tillegg er det registrert en 100 %-overskridelse av konsentrasjonskravet i tillatelsen. Utslippstillatelsen spesifiserer at kravene til enkeltprøver i forurensningsforskriften § 14-13 gjelder også for fosfor. 100 %-overskridelsen er derfor i seg selv et avvik.

Harestua avløpsrenseanlegg klarer rensekravet for BOF₅ og KOF_{CR}.

Tillatelsen setter krav til at det skal tilrettelegges for installasjon av UV-anlegg for reduksjon av bakterieutslipp dersom det skulle vise seg nødvendig. I vedlagt overvåkningsrapport for 2024 fremlegges at konsentrasjonen av tarmbakterier har avtatt de siste årene og at bedringen sammenfaller med oppstart av UV-desinfeksjon av avløpsvannet.

Dimensjonerende kapasitet for Harestua avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 6 000 pe (BOF₅). Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2025 var 6 066 pe (BOF₅). Dette indikerer at anlegget er overbelastet med organisk stoff. Etter vår utregning er maksukebelsatsningen for BOF₅, når viser på enkeltprøve i maksuke, 20.02.2025, på 4 044 pe. Harestua avløpsrenseanlegg overholder sekundærrensekravet i rapporteringsåret. Vi understreker likevel at det er viktig at kommunen ikke tillater påslipp til avløpsrenseanlegget som kan vanskeliggjøre overholdelse av rensekravene.

Harestua avløpsrenseanlegg har dimensjonerende vannmengde (Q_{dim}) på $80 \text{ m}^3/\text{time}$, tilsvarende $1920 \text{ m}^3/\text{døgn}$. I vedlagt rapport fra driftsassistansen (DIO) fremkommer at avløpsrenseanlegget er overskredet i maksdøgn $\text{m}^3/\text{døgn}$ for seks av årets måneder, og at dette tyder på at anlegget periodevis har en betydelig høyere hydraulisk belastning enn det er dimensjonert for. Kommunen oppgir betydelige utfordringer med fremmedvann.

Resipientovervåkning for Harestua og Volla avløpsrenseanlegg

Utslipp fra Volla renseanlegg og overløp fra enkelte pumpestasjoner ledes til vannforekomsten Vigga. I Vann-Nett oppgis det at resipienten har dårlig økologisk potensial (SMVF) og dårlig kjemisk tilstand med stor grad av påvirkning fra renseanlegg. I utslippstillatelse datert 15.06.2006 for Volla renseanlegg er det ikke krav om resipientovervåkning.

I utslippstillatelse for Harestua avløpsrenseanlegg er det krav om at kommunen skal gjennomføre overvåkning av Harestuvannet og at overvåkningsdata skal legges inn i databasen Vannmiljø. Det er krav om at resipientundersøkelser skal inkluderes i årlig rapportering.

Lunner kommune har vedlagt overvåkningsundersøkelse av Harestuvannet for 2024. I ettersendt tilbakemelding på spørsmål fra Statsforvalteren, opplyser kommunen om at det ikke er gjennomført resipientovervåkning i rapporteringsåret. Dette gjelder for både Volla og Harestua avløpsrenseanlegg med tilhørende ledningsnett. Overvåkningsdata er derfor heller ikke lagt inn i Vannmiljø. Dette er et gjentakende avvik fra tillatelsen til Harestua avløpsrenseanlegg og vurderes som alvorlig.

Felles for Harestua og Volla avløpsrenseanlegg

Utslippstillatelsene for Volla og Harestua avløpsrenseanlegg er av eldre dato, henholdsvis 15.06.2006 og 14.04.2010. Tillatelsene ble gitt av Fylkesmannen i Oppland. For at tillatelsen bedre skal samsvare med dagens praksis og regelverk, har Statsforvalteren pålagt Lunner kommune å sende inn opplysninger for søknad om ny utslippstillatelse innen 01.07.2026, saksnummer 2025/37061.

Konklusjon

Rapporteringen viser at Lunner kommune har alvorlig avvik fra krav i tillatelsen for rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at kommunen ikke har gjennomført resipientovervåkning og derfor heller ikke lagt inn data i Vannmiljø. Avviket er gjentakende og derfor alvorlig.

Harestua avløpsrenseanlegg har også avvik som følge av at maksimal utløpskonsentrasjon for fosfor ble overskredet i 2025. Harestua avløpsrenseanlegg har i tillegg en 100 % overskridelse av konsentrasjonskravet for fosfor. Volla avløpsrenseanlegg har avvik som følge av overskredet grense for TKB. Avslutningsvis har Lunner kommune også avvik som følge av feilrapportering og manglende oversikt over sine overløpsutslipp.

Statsforvalteren forventer at kommunen retter opp avvik og rapporterer utfyllende ved neste års rapportering.

Rapporteringen viser at kommunen har store problemer med fremmedvann på avløpsnettet og på avløpsrensaneanleggene.

Statsforvalteren minner om frist for å sende inn opplysninger for søknad om ny utslippstillatelse innen 01.07.2026, saksnummer 2025/37061.

Vi tar utover ovennevnte kommentarene egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:
<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:
[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)
Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrensaneanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>.

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 5 300 kroner per egenkontrollrapport. For Lunner kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på to egenkontrollrapporter. Gebyret vil derfor utgjøre kroner 10 600.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anniken Kvam
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

LUNNER KOMMUNE v/ Kommunedirektør

Sandsvegen 1

2740

ROA

